

GEKNIPT VOOR U

VOLKSTRAUERTAG 2010 IN YSSELSTEYN

Het onderstaande artikel is eerder verschenen in de *F-Flagge – Magazin für den Fernmelder* – nummer 1 (2010).

Het eredetachment komt binnen gemarcheerd. Een groep in donkere en een groep in lichte kleding. Velen, velen achter elkaar - gevolgd door de kransdragers. Steeds twee militairen per krans. De militair in het lichte uniform is correct gekleed volgens het Duitse protocol. De militair in het donkere tenue heeft een met de hand geborduurd ornament met een oranje leeuw op zijn linker schouder en het opschrift *'Je maintiendrai'* (Ik zal handhaven). Beide militairen dragen dezelfde baret, de baret van het Eerste Duits/Nederlandse Legerkorps en zij behoren tot het *Communication and Information Systems Battalion*.

Iedere tweede zondag voor de eerste Adventszondag is er een stille herdenkingsdag, die vaak niet centraal staat bij de brede massa en die soms wordt vergeten - de *Volkstrauertag*. En toch heeft deze *Volkstrauertag* een hele geschiedenis en is gebaseerd op tradities en vraagt juist in deze tijd om meer bezinning en diepzinnigheid. Dit wordt in het bijzonder in Nederland duidelijk.

TERUGBLIK

Al in 1919 werd naar aanleiding van de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog met meer dan 10 miljoen doden door de *Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge* (VDK - Duitse volksbond voor de zorg voor oorlogsgraven) voorgesteld om de gevalle-

nen van de Eerste Wereldoorlog te herdenken. De eerste herdenkingsplechtigheid vond uiteindelijk in 1922 plaats in de Rijksdag. Echter, de *Volkstrauertag* werd geen officiële nationale dag tijdens de Weimar Republiek. Dit was aan de ene kant het gevolg van de verwarring in de jonge democratie, omdat het niet duidelijk was of de verantwoordelijkheid voor de introductie van een wettelijke vrije dag bij het Rijk of bij de deelstaten lag. Bovendien, kwamen enkele pogingen om wettelijke bepalingen af te spreken voor de herdenkingsdag te laat door de ontbinding van de Rijksdag.

Tijdens het nationaalsocialisme werd de *Volkstrauertag* omgedoopt in heldengedenkdag en werd onderwerp van een externe, kunstmatige en gemanipuleerde verandering van opvatting. De nieuwe nationaalsocialistische organisatoren plaatsten niet de herinnering aan de doden maar de bewondering voor de helden in het middelpunt. Volgens de uitvoeringsbepalingen van Joseph Goebbels, minister van propaganda moest de nationale vlag in top gehezen worden en niet langer halfstok zoals dat tot dan toe de gewoonte was. Terwijl de christelijke kalender beslissend was voor de keuze van de datum voor de herdenkingsdag werd dit verband compleet buiten beschouwing gelaten door de nationaalsocialisten. Van toen af aan zou de heldengedenkdag gehouden worden op 16

'Ein Deutscher Soldat' - 6.000 onbekende Duitse militairen zijn begraven in Ysselsteyn.

maart wanneer dit op een zondag viel of anders op de zondag voorafgaande aan deze datum. 16 maart 1935 was de dag waarop de militaire dienstplicht werd ingevoerd. Het begin van de mobilisatie van de midde-len van de *Führer* om zijn waanideeën ten uitvoer te brengen. In 1945 werd de heldengedenkdag voor de laatste keer gehouden. Bijna drie jaar na het einde van de oorlog werd de *Volkstrauertag* opnieuw ingevoerd in haar oorspronkelijke vorm in de drie westerse bezettingszones. In 1950 werd de eerste centrale bijeenkomst van de VDK gehouden in de Bondsdag in Bonn. Twee jaar later werd de gedenkdag een wettelijke vrije dag, die tegelijkertijd werd vastgesteld op het eind van het kerkelijk jaar. Door deze verandering werd duidelijk afstand genomen van het misbruik door de nationaal-socialisten en het illustreerde de oorspronkelijke gedachte achter rouwen en herdenken - in het bijzonder door het verschuiven naar een rustiger maand die gekarakteriseerd wordt door de christelijke traditie zoals de dood, tijd en eeuwigheid.

EEN BIJZONDERE EER

Of iedere militair zich ervan bewust is wat een eer het is om tegenwoordig deze dag te vieren in uniform en in vrijheid? Dit valt soms te betwijfelen. Ofschoon het heel duidelijk is, vanzelfsprekend en veel zegt over het nut en rechtvaardiging van het bestaan van de strijdkrachten. Meer dan zestig jaar hebben onze eigen strijdkrachten en die van de geallieerden vrede en vrijheid gegarandeerd. Dat dit iets speciaals is waar hard voor gewerkt moest worden dient iedereen zich te realiseren. Iets waar we met recht trots op kunnen zijn. Dit wordt elke jaar duidelijk tijdens de herdenkingsplechtigheid op de Duitse militaire begraafplaats in het Nederlandse Ysselsteyn.

Laatste rustplaats voor meer dan 31.585 gesneuvelde Duitse militairen.

DUITSE OORLOGSBEGRAAFPLAATS YSSELSTEYN

De militaire begraafplaats (*Kriegsgräberstätte*) bevindt zich in Ysselsteyn, in de Provincie Limburg dicht bij de Duitse grens. De begraafplaats is de enige Duitse militairenbegraafplaats in heel Nederland. Hier liggen 85 gesneuvelde militairen uit de Eerste Wereldoorlog en bijna 32.000 gesneuvelden uit het Tweede Wereldoorlog op in totaal 17 hectare. Voor iedere gesneuvelde militair werd een kruis geplaatst. De gegevens (naam, graflijging, geboorte- en sterfdatum, rang - indien bekend) zijn met witte kleur op het natuursteen aangebracht. De jeugd van het Jeugdontmoetingscentrum Ysselsteyn helpt bij het onderhoud van de graven d.m.v. het natekenen van de gegevens met witte stiften of de kruisen behandelen met algenmiddel. Er zijn ongeveer 6000 onbekende militairen begraven. Deze zijn begraven met kruisen waar "Ein Deutscher Soldat" op staat.

Het leed dat Nederlanders werd toegebracht is alom bekend. De bliksemanval ondanks de geaccepteerde neutraliteit, het wrede bombardement op het centrum van Rotterdam en de daarop volgende bezetting tot aan de bevrijding door de geallieerden.

Vandaag saluëert een eredetachment bestaande uit Duitse en Nederlandse militairen op een Duits oorlogskerkhof in een land dat bezet en gegijzeld werd door Duitsland. Samen herdenken ze de gevallen. De symboliek van deze ceremonie is uniek. Het is een demonstratie van vergeving, respect en

Een Nederlandse en een Duitse militair tijdens de kranstlegging; de krans heeft de kleuren van het bataljon ter ere van de gevallen.

Het binationale CISBn 1 (GE/NL) Corps heeft de eervolle taak het eredetachment te leveren voor de herdenkingsplechtigheid.

vrijheid. Diepgewortelde waarden van onze twee democratieën.

Maar het binationale eredetachment laat nog wat anders uit. Het drukt uit was er tot stand is gebracht. Vrede in het vaderland is beslist geen vanzelfsprekendheid. Het is eerder het resultaat van onze gezamenlijke inspanningen en dus het product van het bestaan van de strijdkrachten. Het eredetachment herinnert ons echter tegelijkertijd aan de taken die ons wachten. De uniformen, die hier gedragen worden door militairen die in het gelid staan, zijn ook elders te zien. In het verre Afghanistan: Ook hier staan Nederlandse en Duitse militairen zij aan zij en dienen de vrijheid in het gevecht tegen terrorisme.

VERANDERDE BETEKENIS VAN DE VOLKSTRAUERTAG

Wanneer je de teksten van de wetgeving in de deelstaten betreffende de *Volkstrauertag* vergelijkt, wordt altijd aangegeven dat het de gedenkdag is van de slachtoffers van het

GESNEUVELDE DUITSERS WAARDIGER HERBEGRAVEN

Stoffelijke resten van Duitse militairen die in Nederland sneuvelde en hier anoniem werden begraven, worden voortaan met een korte ceremonie herbegraven in het Limburgse Ysselsteyn.

Volgens het bestaande begrafenisprotocol vinden de bijzettingen op de Duitse militaire begraafplaats in Limburg plaats in stilte en zonder enige ceremonie, vaak ook zonder de aanwezigheid van nabestaanden. Rond de bijzettingen is voortaan een sobere ceremonie maar er zal geen militair eerbetoon zijn.

Op 26 mei 2010 heeft de eerste herbegraving nieuwe stijl van vijftien Duitse militairen plaatsgevonden. Daarbij zullen nabestaanden, een geestelijke, Nederlandse en Duitse autoriteiten, militairen en scholieren aanwezig zijn. Nog niet alle vijftien betrokkenen zijn geïdentificeerd.

Het protocol werd gewijzigd in samenwerking met de VDK. Hiertoe zijn maanden van overleg geweest tussen de Nederlandse en Duitse autoriteiten. Een waardige herbegraving van Duitse gesneuvelde is ook na 65 jaar van betekenis, ook voor de nabestaanden.

Volgens schattingen liggen er nog ongeveer drieduizend vermiste Duitsers ergens in een anoniem veldgraf. De Bergings- en Identificatie Dienst (Koninklijke Landmacht) probeert aan de hand van DNA-onderzoek en in samenwerking met het Rode Kruis nabestaanden van gevonden, gesneuvelde Duitse militairen op te sporen en uit te nodigen. De veldgraven worden veelal gevonden in de buurt van slagvelden zoals bij Arnhem of in vliegtuigwrakken. De laatste tien jaar werden tweehonderd overschotten gevonden en herbegraven op Ysselsteyn.

Binationaal aangetreden op de Kriegsgräberstätte in Ysselsteyn.

nationaal-socialisme en de gevallen van beide wereldoorlogen. Een passende en duidelijke omschrijving van de bedoeling van de wetgever tegen de achtergrond van de genoemde historische ontwikkeling.

Met het oog op de al genoemde huidige taken en de gerelateerde offers, rijst echter de vraag of deze tekst in de wetgeving van de deelstaten definitief is.

De Duitse minister van defensie Karl-Theo zu Gutenberg herinnerde er tenslotte aan tijdens de herdenkingsplechtigheid ter gelegenheid van de *Volkstrauertag* bij het monument bij het ministerie van defensie in Berlijn dat ons leven in vrijheid en vrede soms vraagt om de hoogste prijs. Daarna las hij de namen op van de kameraden die gesneuvelde

waren in Afghanistan gedurende de laatste twaalf maanden.

Ook Bondspresident Horst Köhler verwees in zijn toespraak dit jaar tijdens de centrale herdenkingsceremonie naar de kameraden die deelnemen aan de ISAF missie. Zij hebben steun nodig 'van ons hier thuis'. Aldus stemt deze *Volkstrauertag* ons meer en meer tot nadenken over de prijs van vrijheid en vrede in onze tijd. Dit toont aan dat de reden voor de *Volkstrauertag* daarom ook een uitgebreidere rechtvaardiging nodig heeft. Nog te zwijgen over een andere waarneming door het publiek

Tekst: Oberleutnant Andre de Gooijer (Sectie S1 CIBn 1 (GE/NL) Corps)

Foto's: Kpl Koopman (Koninklijke Landmacht)

VERENIGING OFFICIEREN VERBINDINGSDIENST

SOCIAL - BARBEGUE 1 JULI 2010

- Voor alle leden van de Vereniging Officieren Verbindingsdienst
- Ook voor leden die niet aan de sportdag hebben deelgenomen
- Aansluitend na Regimentssportdag (17.00 uur) op de GMK Geb 9
- **Aanmelden via secretaris@vovklic.nl**
- Kosten €5,00 p.p.
Betaling via rekeningnummer 550956

